

I.David: Současná pandemie názorně ukazuje, jak moc potřebujeme vlastní zemědělce

- CZ24 News | 23. března 2020

ČESKO: K tomu, aby v regálech supermarketů byl dostatek jídla pro spotřebitele, každý den dovážíme z ciziny několik set kamionů potravin.

Aféra se zadrženými rouškami a zdravotnickým materiálem, který našim nemocnicím na cestě "zadrželo" Německo, nám ukazuje, že tento způsob zásobování obyvatelstva je neudržitelný. Potraviny jsou v krizových situacích strategickou komoditou... ČR je extrémně zranitelná. Soběstačnost ČR klesla z 98% na 62%. Pokud by koronavirus vyřadil z činnosti velké množství řidičů kamionů, může být zásobování obyvatel ohroženo.

Plně soběstační jsme pouze u obilovin, které dokonce vyvážíme. Loni podle Agrární komory ČR zemědělci sklídili 7,7 milionu tun obilovin. Naše běžná roční spotřeba je kolem 5 milionů tun. Běžná měsíční spotřeba potravinářských obilovin se běžně pohybuje kolem 100 tisíc tun. O chlebu bychom tedy dokázali přežít i v případě delšího přerušení kamionové dopravy.

Nějakou dobu bychom za cenu vybíjení stád vydrželi i s hovězím a mlékem. Podle Agrární komory u nás krávy nadojí denně asi 8 milionů litrů mléka. V mléce jsme soběstační z 90%. Velká část naší produkce se však vyváží ke zpracování do Rakouska a Německa. K nám jsou pak dováženy hotové výrobky jako sýry, jogurty apod. U hovězího masa je ČR soběstačná ze 79%. Denně u nás jatka zpracují 270 tisíc kg hovězího masa.

Horší je to u drůbežího, kde soběstačnost země kolísá mezi 54 až 64%. Téměř polovina u nás snědených kuřat do země míří v mrazících a chladících kamionech. Podobné je to s vejci. Naši zemědělci dodávají na pulty prodejen asi 6,5 milionu vajec denně. Téměř 6 milionů vajec je však z dovozu.

Velmi špatná je však situace u vepřového masa, v němž jsme soběstační pouze z 38%. Více než polovina vepřového, které v ČR sníme, pochází z dovozu. Kriticky zranitelní jsme u ovoce a zeleniny. Jen ¼ zeleniny snědené našimi spotřebiteli je od českých zemědělců. ¾ nabídky v supermarketech je z dovozu. Od Španělska a Itálie, kde koronavirus těžce řádí. Až po Holandsko, kde je jeho výskyt zatím menší, ale kde hlavní vlnu teprve čekají.

To jsou důvody, proč potřebujeme vlastní zemědělce a dostatečnou produkci k přežití v kritických situacích. Současný špatný stav schopnosti zásobovat se vlastními zdroji je způsoben tím, že naši zemědělci celých 30 let podnikají v těžce diskriminačních podmínkách. Po převratu v roce 1989 jim byly zrušeny dotace ve formě záporné daně z obrátu, která pomáhala zajistit, že jsme byli s výjimkou tropického ovoce soběstační ve všech komoditách.

Před třiceti lety byl na náš trh umožněn volný dovoz dotované produkce ze Západu. Západním firmám bylo umožněno ovládnout obchodní řetězce a vytlačit z maloobchodní sítě větší část českých výrobků. Velkou část západních obchodních řetězců vlastní výrobci potravin, kteří jsou často majetkově propojeni se zemědělskou prvovýrobou. U nás byl naopak v 90. letech tento model privatizace, to jest propojení prvovýroby a zpracovatelského průmyslu a maloobchodu znemožněn. Prosadil se později.

Domácí výrobci nemají dost prostředků na investice. Problém je však i v tom, že řada opatření je

podmíněna souhlasem Bruselu – tzv notifikací. Brusel se však vůbec nemá ke splnění slibu, k němuž se zavázal v přístupové smlouvě ČR do EU – tedy vyrovnat do roku 2013 výši dotačních plateb našim zemědělcům na úroveň jejich západních konkurentů. Dodnes mají naši zemědělci jen ¼ dotací ve srovnání s Němci, Francouzi a Belgičany.

V zemědělském výboru Evropského parlamentu (EP) se snažím prosadit, aby naši zemědělci měli stejné dotace jako ti ze Západu. Už jsem předložil pozměňovací návrhy, které čekají na projednání až se po koronaviru znovu sejde Zemědělský výbor a poté plénum EP. Nemá to velkou šanci.

Západní zemím naše znevýhodnění samozřejmě vyhovuje. Navíc se v Evropském parlamentu hovoří o zemědělství jako o zločinném spolčení proti životnímu prostředí. Prosazuje se podpora zemědělců s minimální produkcí. Jestli nechceme v krizových situacích, jako je současná pandemie, jen hladově koukat na prázdné regály, musíme našim zemědělcům dát stejné podmínky pro ekonomické přežití jako mají jejich západní konkurenti.

MUDr. Ivan David